

Rättsavdelningen
Promemoria

Förslag till ändringar i 54 kap. kyrkoordningen

Promemorians huvudsakliga innehåll

I denna promemoria föreslås en ny bestämmelse om undantag från handlingsoffentligheten i 54 kap. kyrkoordningen. I verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap föreslås ett förbud mot att röja uppgifter om det kan antas att syftet med verksamheten motverkas.

Innehåll

1	Bestämmelser	3
1.1	Förslag till ändringar i kyrkoordningen	3
1	Ärendet och dess beredning	4
2	Bakgrund	4
2.1	Gällande bestämmelser	4
2.1.1	Handlingsoffentlighet	4
2.1.2	Svenska kyrkans beredskap	5
2.1.3	Samhällets civila beredskap	7
2.1.4	Skydd för uppgifter i kyrkoordningen	8
2.1.5	Regleringen i offentlighets- och sekretesslagen	10
3	Överväganden och förslag	14
3.1	Förbudet att röja uppgifter	14
4	Ikraftträdande.....	17
5	Konsekvenser	17
6	Kommentar till bestämmelserna	17
6.1	Förslaget till ändringar i kyrkoordningen	17

1 Bestämmelser

1.1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen,

dels att det ska införas en ny paragraf, 54 kap. 10 a §, av följande lydelse,

dels att det närmast före 54 kap. 10 a § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

54 kap.

10 a §

Förbud mot att röja uppgifter om beredskap

I verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap gäller förbud mot att röja uppgifter om det kan antas att syftet med verksamheten motverkas.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2025.

1 Ärendet och dess beredning

Det har vid olika tillfällen påtalats att regleringen i kap. 53 och 54 kyrkoordningen om offentlighet för handlingar och undantag från offentlighet är i behov av en allmän översyn, i syfte att säkerställa att kyrkoordningen erbjuder ett ändamålsenligt skydd för skyddsvärda handlingar och uppgifter i den verksamhet som Svenska kyrkan bedriver. I promemorian *Svenska kyrkan och offentlighetsprincipen* som behandlades i kyrkostyrelsens arbetsutskott våren 2022 anges följande om möjliga förenklingsåtgärder:

Som ett alternativ till att gå vidare med frågan om ett avskaffande eller begränsning av den inomkyrkliga offentlighetsprincipen finns möjligheten att undersöka olika sätt att uppnå förenklningar och förbättringar inom ramen för gällande ordning. Rättsavdelningens löpande arbete med kyrkoordningen och övrigt inomkyrkligt regelverk sker generellt sett med de förtecknen. På området offentlighet och sekretess har det sedan tidigare i olika sammanhang pekats på särskilda områden som är i behov av en översyn.

En sådan översyn pågår. Mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget och arbetet med beredskap har intensifierats under de senaste åren har beredskapsområdet prioriterats i den pågående översynen. Mot denna bakgrund har behovet lyfts inom kyrkokansliet att utreda om 54 kap. kyrkoordningen bör kompletteras för att säkerställa att uppgifter som hänför sig till den kyrkliga beredskapen har ett tillräckligt skydd.

2 Bakgrund

2.1 Gällande bestämmelser

2.1.1 Handlingsoffentlighet

I samband med relationsändringen år 2000 kom den statliga offentlighetsprincipen som tidigare gällt inom Svenska kyrkan att ersättas av en så kallad inomkyrklig offentlighetsprincip genom 11 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan. Den statliga offentlighetsprincipen gäller dock fortsättningsvis för de allmänna handlingar som förvaras hos Svenska kyrkan efter relationsändringen, vilket bland annat är historiska handlingar, handlingar som hör till begravningsverksamheten och handlingar som avser fördelning och användning av den kyrkoantikvariska ersättningen enligt 10 § lagen om Svenska kyrkan. När det gäller allmänna handlingar som rör totalförsvaret uttalade regeringen vid relationsändringen följande (prop. 1998/99:124 s. 17).

Efter relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan är det i enlighet med vad regeringen tidigare har föreslagit endast sådana handlingar inom Svenska kyrkan som avser begravningsverksamheten samt fördelningen och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen som kommer att omfattas av en offentlighetsrättsligt reglerad handlingsoffentlighet (prop. 1998/99:38, bet. 1998/99:KU18, rskr. 1998/99:176). Handlingar i övrigt som rör totalförsvaret bör inte omfattas av någon offentlighetsrättsligt reglerad handlingsoffentlighet.

Den inomkyrkliga regleringen utgår alltså från lagen om Svenska kyrkan och utvecklas genom kyrkoordningen. Regleringen utgår från och följer i stort samma

mönster som den statliga offentlighetsprincipen. Även om den offentlighetsrättsliga regleringen inte är direkt tillämplig på större delen av Svenska kyrkans verksamhet har det ansetts viktigt att kyrkans verksamhet även fortsättningsvis bedrivs under öppenhet och att allmänheten har tillgång till handlingar i samma utsträckning som tidigare (prop. 1997/98:116 s. 67, jfr. CsSkr 1993 2-434).

Alla ska ha rätt att ta del av Svenska kyrkans handlingar enligt 11 § lagen om Svenska kyrkan, vilket har förtydligats i 53 kap. 3 § kyrkoordningen. Rätten till insyn får bara begränsas om det är särskilt motiverat med hänsyn till

- 1) skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden,
- 2) Svenska kyrkans ekonomiska intresse eller
- 3) något synnerligen väsentligt intresse.

Angående begränsningar av rätten att ta del av handlingar uttalades i förarbetena till lagen att regeringen förutsatte att Svenska kyrkan beaktar integritetsaspekter och att de områden där begränsningar bör komma i fråga framför allt är inom verksamheterna själavård, församlingsvård, personalvård och säkerhetsfrågor (prop. 1997/98:116 s. 65).

I 53 kap. kyrkoordningen regleras offentlighet för handlingar i kyrkan. I 54 kap. regleras undantagen från offentlighet för handlingar och vissa tystnadsplikter. Bestämmelserna i dessa kapitel omfattas av den så kallade särskilda beslutsordningen enligt 11 kap. 19 § kyrkoordningen, vilken bland annat innebär krav på kvalificerad majoritet i kyrkomötet vid ändringar i regelverket. För att ändra bestämmelser i kyrkoordningens 54 kap. måste minst tre fjärdedelar av de röstande vara ense om beslutet. Om inte minst tre fjärdedelar av de röstande beslutar att ändra en bestämmelse får kyrkomötet ändra bestämmelsen med enkel majoritet genom två likalydande beslut. Det andra beslutet ska fattas vid kyrkomötets andra sammanträde året efter att val till kyrkomötet har ägt rum.

2.1.2 Svenska kyrkans beredskap

Svenska kyrkans roll och ansvar vid kris och höjd beredskap

Kyrklig beredskap handlar om förmågan att vara kyrka i kristid. Att möta och bearbeta människors existentiella oro och att bidra till hopp är trossamfundets grundläggande uppdrag och utgör ett bidrag till samhällets samlade motståndskraft. Svenska kyrkans bidrag är unikt genom den grundläggande uppgiftens syfte och mål.

Kyrkan har också lagstadgade ansvarsområden. Det innebär att verksamheten ska fungera också vid en samhällsstörning i fredstid, höjd beredskap och ytterst även i krig. Det kräver arbete med beredskapsplanering i församlingar, pastorat, stift och på den nationella nivån. I beredskapsarbetet sker förutom inomkyrklig samverkan, även samverkan regionalt med länsstyrelse, region och militärregion, samt lokalt med kommun. Samverkan sker även med andra trossamfund och frivilligorganisationer.

Kyrkoordningens reglering av den kyrkliga beredskapen

Enligt kyrkoordningen ska respektive nivå inom Svenska kyrkan vidta de beredskapsförberedelser som behövs för verksamheten under kris och höjd beredskap. Detta kallas även den kyrkliga beredskapen. Församlingen eller, om församlingen ingår i ett pastorat, pastoratet, ska vidta de beredskapsförberedelser som behövs för verksamheten under kris och höjd beredskap (2 kap. 11 §). Motsvarande gäller även för stiftet (6 kap. 5 §) och den nationella nivån (12 kap. 2 § andra stycket). Stiftsstyrelsen ska verka för att beredskapsförberedelserna inom stiftet genomförs på ett ändamålsenligt sätt och med en enhetlig inriktning (7 kap. 10 §). Det anges vara

en precisering av stiftets främjandeuppgift (CsSkr 1999:3 2-361). Kyrkostyrelsen ska även leda och samordna Svenska kyrkans beredskap (12 kap. 2 § första stycket).

Vid kyrkoordningens tillkomst uttalades det att bestämmelserna innebär att församlingarna, samfälligheterna och stiftet skulle ha samma skyldighet som före relationsändringen att planlägga för kris och höjd beredskap, samt att begreppet kris markerar att planeringen ska ha en inriktning inte bara mot krigssituationer utan också mot kriser av olika slag i samhället (CsSkr 1999:3 2-340 och 2-359). Kyrkostyrelsens skyldighet att leda och samordna Svenska kyrkans beredskap ger styrelsen ett helhetsansvar för beredskapen inom Svenska kyrkan samt rätt att genom råd och anvisningar ge riktlinjer för hur planläggning m.m. ska bedrivas (CsSkr 1999:3 s. 2-160 och 2-382). Detta är ett undantagsfall, där kyrkostyrelsen får anses ha rätt att ge anvisningar, riktlinjer och rekommendationer avseende verksamheten i stift och församlingar. Kyrkostyrelsen utfärdade sådana riktlinjer under covid-19-pandemin.

Några särskilda regler för beslutsförhet i händelse av höjd beredskap eller krig synes inte ha bedömts nödvändiga i kyrkoordningen (*Kyrkoordning för Svenska kyrkan 2022 med kommentarer och angränsande lagstiftning*, Edqvist m.fl., s. 78). Vad som gäller i fredstid gäller alltså även vid kris eller höjd beredskap. Vid höjd beredskap är en grundprincip i samhället att all verksamhet i möjligaste mån ska kunna fortsätta att fungera som vanligt. Råd och stöd för arbetet med beredskapsförberedelser för Svenska kyrkan finns bland annat på Kornet. Varje stift har beredskapssamordnare. Svenska kyrkans *Vägledning för krigsplacering* ger stöd i planering av vilken personal som behövs för att kunna bedriva prioriterad verksamhet även under sådana förhållanden.

Svenska kyrkans lagreglerade ansvar för beredskap

En församling som är huvudman för begravningsverksamhet ska vidta de beredskapsförberedelser som behövs för denna verksamhet under höjd beredskap enligt 8 kap. 3 § begravningslagen (1990:1144). Det finns också en särskild bestämmelse om gravsättning och kremation under krig i 8 kap. 5 § begravningslagen som innebär att det i vissa fall kan ske utan att lagens bestämmelser kan iakttas. Huvudman och annan församling som innehar en eller flera allmänna begravningsplatser har också, enligt 8 kap. 4 § begravningslagen, en skyldighet att lämna upplysningar m.m. enligt 6 kap. 1 § andra stycket och 2 § lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Denna skyldighet följer av Genèvekonventionerna rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter. Den innebär att kommuner och regioner bland annat ska lämna uppgifter om var krigsfångar eller andra avlidna skyddade personers gravar är belägna till Plikt- och prövningsverket, respektive Migrationsverket som lämnar uppgifterna till den nationella upplysningsbyrån som sätts upp av Svenska Röda Korset. Vidare ska den som kan få sådan information, hjälpa till att förbereda upplysningsbyråns verksamhet på begäran av Svenska Röda Korset.

Även när det gäller vården och underhållet av de kyrkliga kulturminnena ska Svenska kyrkan vidta nödvändiga beredskapsförberedelser enligt 4 kap. 15 a § kulturmiljölagen (1988:950). Det kan även nämnas att kulturegendom kan utmärkas med det internationella kännetecknet (en blåvit sköld) som visar att egendomen tillförsäkras särskilt skydd under väpnad konflikt enligt 1954 års Haagkonvention. Länsstyrelsen beslutar om vad som ska märkas ut och söker tillstånd från Riksantikvarieämbetet för att göra utmärkningen.

Vid relationsändringen uttalades i förarbetena till de aktuella lagändringarna att Svenska kyrkan eller annat trossamfund bör kunna omfattas av bestämmelsen i 7 § andra stycket lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap (nedan kallad totalförsvarslagen) vad gäller beredskap för begravningsverksamhet och kyrkliga kulturminnen (prop. 1998/99:124 75 ff. och 88 f.). Den bestämmelsen innebär att enskilda organisationer och företag som enligt överenskommelse eller på annan grund är skyldiga att fortsätta sin verksamhet i krig ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fullgöra sina skyldigheter. Vidare gäller även bland annat att trossamfund, vilka enligt överenskommelse eller på annan grund är skyldiga att fortsätta sin verksamhet i krig, ska övergå till krigsorganisation vid beredskapslarm, enligt 12 § andra stycket förordningen (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap (nedan kallad totalförsvarsförordningen). Denna bestämmelse bör kunna gälla Svenska kyrkan avseende begravningsverksamheten och vården av kulturminnen. Vidare gäller övrig lagstiftning som gäller Svenska kyrkan även under kris eller höjd beredskap, exempelvis arkivlagen (1990:782) och lagen (1998:1521) om Svenska kyrkan.

2.1.3 Samhällets civila beredskap

Totalförsvaret, civil beredskap och krisberedskap

Det försämrade säkerhetsläget och dagens förutsättningar för svensk säkerhetspolitik beskrivs på följande sätt i Förvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport för 2023, *Allvarstid* (Ds 2023:19 s. 11):

Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller ytterligare hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Den antagonistiska hotbilden mot Sverige är bred och blir alltmer komplex. Hoten inkluderar bland annat otillbörlig informationspåverkan, desinformation, påverkansoperationer, cyberangrepp, illegal underrättelseinhämtning, terrorism och sabotage, hot mot kritisk infrastruktur och utnyttjande av ekonomiska beroenden.

Det är bland annat mot denna bakgrund som det pågående arbetet med att förstärka totalförsvaret i Sverige bör förstås. Som utgångspunkt gäller ”ordinarie” lagstiftning även när Sverige är i kris, höjd beredskap och ytterst krig. Därutöver finns särskild lagstiftning för försvaret, det civila och militära, samt krisberedskapen. Fördelningen av ansvar och roller bygger även på grundläggande principer.

Krisberedskap handlar om förmågan att förebygga, motstå och hantera krisituationer. Utgångspunkten är att hela samhället gemensamt och inom sina respektive områden tar ansvar för och utvecklar krisberedskapsarbetet. När det gäller samhällets krisberedskap har vissa myndigheter ett särskilt ansvar för samordning. Beredskapsansvariga myndigheter samordnar arbetet inom sektorer. Det finns också en samordning på olika geografiska nivåer. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har dessutom en särskild roll att både hålla samman arbetet mellan olika sektorer och stödja regeringen. MSB ansvarar även för samverkan mellan trossamfunden när det gäller höjd beredskap.

Totalförsvaret är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig enligt 1 § lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap (nedan totalförsvarslagen). Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Med militärt försvar avses den verksamhet som bedrivs av huvudsakligen Förvarsmakten. Det civila försvaret är inte en enskild organisation utan en verksamhet som bedrivs av bland annat myndigheter, kommuner,

länsstyrelser, regioner, näringsliv, frivilligorganisationer och trossamfund. I fred omfattar den civila verksamheten endast planering och förberedelser för att hantera situationer när beredskapen höjs. Under höjd beredskap ska verksamheten skydda befolkningen, säkerställa samhällsviktiga funktioner och stödja Försvarsmakten.

Om Sverige är i krigsfara eller är kraftigt påverkat av krig utanför Sveriges gränser, eller om Sverige har varit i krig eller krigsfara får regeringen besluta om höjd beredskap för att stärka försvarsförmågan. Höjd beredskap är ett samlingsnamn för de två beredskapsnivåerna skärpt beredskap och högsta beredskap. Vid höjd beredskap ska bland annat aktörer som har särskilda uppgifter i krig vidta de åtgärder som behövs för att kunna utföra dessa enligt 7 kap. 2 § totalförsvarslagen.

Under högsta beredskap är totalförsvar all samhällsverksamhet som ska bedrivas. I krig råder högsta beredskap automatiskt. Det ska tillkännages i radio och tv att beredskapen har höjts. Om det råder högsta beredskap i hela landet kan det tillkännages genom beredskapslarm. Då börjar vissa särskilda lagar att gälla, krigsplacerade ska ta sig till sina inställelseplatser och Försvarsmakten mobiliseras fullt ut. Trossamfund som enligt överenskommelse eller annan grund är skyldiga att fortsätta sin verksamhet i krig ska övergå till krigsorganisation vid beredskapslarm enligt 12 § andra stycket förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap.

En krigsorganisation är en aktörs organisation vid höjd beredskap. Krigsorganisering innebär att viktiga verksamheter ställs om från fredstida inriktning, reglering och organisering till höjd beredskap och inriktning på uppgifter som har betydelse för totalförsvaret. Det finns även regler om krigsplacering som innebär att en person är på förhand ianspråktagen för att tjänstgöra under höjd beredskap.

Relationsändringen

Före relationsändringen den 1 januari 2000 reglerades Svenska kyrkans beredskapsansvar i åtskilliga författningar på försvarsområdet. Vid relationsändringen uttalades att trossamfundens kunnande och insatser borde uppmärksammas och tas till vara inom totalförsvaret även i framtiden, med begravningsverksamheten och andlig vård som särskilt viktiga områden (prop. 1998/99:124 s. 75 ff.).

Efter år 2000 regleras det i lag att Svenska kyrkan har en skyldighet avseende beredskapen i begravningsverksamheten och i vården av de kyrkliga kulturminnena. När det gäller den verksamhet i övrigt som trossamfunden bedriver ansåg regeringen att det med hänsyn till bl.a. stat–kyrkareformens intentioner inte borde införas någon offentlighetsrättsligt reglerad skyldighet att genomföra beredskapsåtgärder. Utan det sågs vara en angelägenhet för trossamfunden att avgöra i vilken utsträckning som de bör vidta förberedelser för att kunna bedriva sin verksamhet även under höjd beredskap, utifrån sina förutsättningar (a. prop. s. 75 ff.). Vidare antogs det att trossamfunden kommer att förbereda för att den andliga vården ska kunna bedrivas även under höjd beredskap, oberoende av om det finns någon lagreglering (a. st.). För Svenska kyrkan är ansvaret för beredskapsförberedelser reglerat i kyrkoordningen sedan år 2000.

2.1.4 Skydd för uppgifter i kyrkoordningen

Förbud mot att röja uppgifter om säkerhetsåtgärder m.m.

Enligt 54 kap. 10 § råder det ett förbud mot att röja uppgifter om säkerhets- och bevakningsåtgärder om syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 18 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som bland annat tar sikte på sekretess för brottsförebyggande åtgärder i

annan verksamhet än hos Polismyndigheten och Säkerhetspolisen. Inom begreppet säkerhets- och bevakningsåtgärder ryms till exempel instruktioner och tjänstgöringslistor som rör bevakningen av en byggnad eller behörighetskoder och behörighetsnycklar för exempelvis ADB-åtkomst (CsSkr 1999:3 2–438). I förarbetena till bestämmelsen i kyrkoordningen sägs inget om hur länge förbudet gäller. I offentlighets- och sekretesslagens motsvarande bestämmelse finns inte heller någon tidsgräns. I stället bör skyddet för uppgiften bestå så länge säkerhets- eller bevakningsåtgärden fyller en funktion.

Mycket talar för att uppgifter som avser beredskapsplanering i flera fall bör kunna hänföras till en slags säkerhets- och bevakningsåtgärd (jfr *Vägledning för krigsplacering i Svenska kyrkan*, bilaga 1). Frågan har inte varit föremål för prövning av Överklagandenämnden. Om syftet med åtgärden är att säkerställa kyrkans beredskap vid händelse av höjd beredskap bör frågan om utlämnande prövas noga.

Överföring av sekretess till kyrkan från myndigheter

Enligt 54 kap. 12 § kyrkoordningen gäller ett förbud mot att röja sådana uppgifter som en myndighet har anförtrott Svenska kyrkan och som är föremål för sekretess hos myndigheten. När bestämmelsen infördes i kyrkoordningen var syftet att göra det möjligt att hemlighålla sådana uppgifter som olika myndigheter skulle komma att anförtro kyrkan, till exempel om totalförsvaret. Bestämmelsen var även tänkt att avse överförande av sekretess från kyrkan själv i en myndighetsroll, till exempel som förvaltare av de gamla myndighetsarkiven eller inom begravningsverksamheten (CsSkr 1999:3 2-439).

Den praktiska betydelsen av bestämmelsen kan dock ifrågasättas, eftersom en myndighet i regel inte lämnar ut sekretessbelagda uppgifter till en enskild eller något privaträttsligt subjekt utan ett så kallat sekretessförbehåll enligt 10 kap. 14 § offentlighets- och sekretesslagen (*Kyrkoordningen för Svenska kyrkan 2022 med kommentarer och angränsande lagstiftning*, Edqvist m.fl., s. 835). Ett sådant förbehåll innebär en tystnadsplikt. En mottagare som handlar i strid mot förbehållet kan straffas enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Edqvist m.fl. drar slutsatsen att det inte torde ha någon betydelse för myndigheten om mottagaren rent internt har sagt sig beredd att svara upp mot samma sekretesskydd, annat än möjligen som ett led i den skadeprovning som ska göras enligt offentlighets- och sekretesslagen när förbehåll övervägs.

Förbud att röja uppgifter om personaladministration inom Svenska kyrkan

Inom kyrkans personaladministration gäller förbud mot att röja uppgifter om en anställds eller förtroendevalds personliga förhållanden enligt 54 kap. 4 § första stycket kyrkoordningen. Förbudet gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men. Förbudet gäller dock inte uppgifter om lön, förmåner och andra anställningsvillkor. Vid rekrytering följer av 54 kap. 4 § andra stycket ett förbud mot att röja uppgifter om psykologisk undersökning eller liknande. Bestämmelsen bör kunna vara aktuell när det gäller exempelvis uppgifter om krigsplacering av personal eller andra liknande planeringsåtgärder (se vidare *Vägledning för krigsplacering*, bilaga 1).

Krigsplacering

Svenska kyrkans *Vägledning för krigsplacering* ger stöd i planering av vilken personal som behövs för att kunna bedriva prioriterad verksamhet även under sådana förhållanden. I vägledningen finns även en beskrivning av de överväganden som bör göras när det gäller hantering av handlingar och personuppgifter.

Tystnadsplikt och meddelarrätt inom Svenska kyrkan

I Svenska kyrkans verksamhet regleras endast vissa tystnadsplikter i kyrkoordningen. Tystnadsplikten och meddelarrätten är i övrigt främst reglerad genom en protokollsanteckning till Svenska kyrkans avtal 23 (21 och 22). Tystnadsplikten gäller enligt 21 bland annat följande:

[a]lla arbetstagare har tystnadsplikt om uppgifter som erhållits, vid församlings- och personalvård avseende personliga och känsliga uppgifter om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men. Inom personalvården gäller tystnadsplikten inte uppgifter om lön, förmåner och allmänna anställningsförmåner.

Vidare gäller tystnadsplikt för de uppgifter och på de villkor som framgår av kyrkoordningen 54 kap 3 och 5–12 §§.

Meddelarrätten regleras i protokollsanteckning 22 och innebär att det för anställda inom Svenska kyrkan även efter relationsförändringen ska gälla en yttrande-, tryck- och meddelarfrihet motsvarande den som gäller för offentliganställda. Sådant som har anförtrotts vid bikt, enskild själavård eller själavårdande samtal omfattas inte. En anställd som utnyttjar meddelarrätten får inte särbehandlas på grund av detta.

2.1.5 Regleringen i offentlighets- och sekretesslagen

Offentlighets- och sekretesslagens tillämpning för Svenska kyrkan

Enligt 2 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen ska Svenska kyrkan jämföras med en myndighet ur offentlighetssynpunkt i den verksamhet som nämns i bilagan. För Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar gäller den verksamhet som bedrivs enligt begravningslagen samt fördelning och användning av den statliga ersättning som Svenska kyrkan erhåller enligt 4 kap. 16 § lagen om kulturminnen. Med begravningsverksamhet avses de olika åtgärder som har direkt samband med förvaltningen av allmänna begravningsplatser enligt 1 kap. 1 § första strecksatsen begravningslagen. Sekretess gäller i ett ärende enligt begravningslagen för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider men om uppgiften röjs enligt 40 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen. Sekretessen gäller i högst 70 år och inte beslut i ärenden.

Handlingar som upprättas inom ramen för den beredningsplanering som gäller begravningsverksamheten omfattas av bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen och blir därför att betrakta som allmänna handlingar. Detsamma kan gälla för handlingar som rör beredningsförberedelser avseende vård och underhåll för de kyrkliga kulturminnena, om förberedelserna inneburit ianspråktagande eller användning av kyrkoantikvarisk ersättning för att göra denna planering (se ovan ang. 2 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen). Detsamma kan gälla uppgifter om annan kyrklig beredning som förekommer i en allmän handling.

Försvarssekretess

Den så kallade försvarssekretessen regleras i 15 kap. 2 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen. Enligt bestämmelsen gäller sekretess för uppgifter som rör verksamhet för att försvara landet, planläggning, annan förberedelse av sådan verksamhet eller som i övrigt rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för Sveriges säkerhet om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller i högst fyrtio år, om det inte finns särskilda skäl för regeringen att meddela föreskrifter om längre sekretess.

Bestämmelsen hänvisar till "landets försvar", vilket avser de olika verksamheter som är av betydelse för Sveriges samlade försvarsåtgärder, hela totalförsvaret. I förarbetena till bestämmelsen uttalas det att området som skyddas av försvarssekretess täcker alla de olika verksamheter som är av betydelse för landets försvar, alltså inte bara rent militära företeelser utan också åtgärder med avseende på exempelvis den ekonomiska försvarsberedskapen, folkförsörjningen och det psykologiska försvaret (prop. 1979/80:2 Del A s. 132).

Bestämmelsen gäller även uppgifter som "i övrigt rör totalförsvaret". Som angetts ovan avses med totalförsvaret sådan verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig, både militärt- och civilt försvar. Det civila försvaret omfattar de beredskapsförberedelser som bland annat statliga civila myndigheter vidtar i fredstid och den civila verksamhet som behövs under krigsförhållanden för att stödja Försvarsmakten, skydda och rädda liv och egendom, trygga en livsnödvändig försörjning och upprätthålla viktiga samhällsfunktioner (prop. 1994/95:7 s. 50 f.).

Eftersom bestämmelsen täcker så många verksamhetsområden förordades när bestämmelsen infördes ett så kallat rakt skaderekvisit med en presumtion för offentlighet. Det motsatta – en presumtion för sekretess – ansågs kunna leda till onödigt hemlighållande (prop. 1979/80:2 Del A s. 133).

Begreppet "rikets säkerhet" är inte definierat i lagstiftningen. Därför får betydelsen bestämmas utifrån förarbeten och praxis. Med rikets säkerhet brukar man avse såväl den yttre säkerheten för det nationella oberoendet (främst totalförsvaret) som den inre säkerheten för det demokratiska statskicket. För att en uppgift omfattas av bestämmelsen krävs att ett röjande av uppgiften innebär en minskad förmåga att försvara landet eller minskade möjligheter att uthärda ett krig, till exempel försörjningsfrågor. Uppgifter inom det civila försvaret kan också omfattas av försvarssekretess om uppgifterna rör verksamhet som behövs för att förbereda det civila samhället för krig.

Några exempel ur praxis ger vid handen att Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att en uppgift om vilka kammarrättsdomare som var säkerhetsklassade kunde lämnas ut, även om domarna kunde antas hantera uppgifter som rör totalförsvaret och som omfattades av försvarssekretess (HFD 2012 ref 33). Försvarssekretessen hindrade inte heller att uppgifter ur meritförteckningar och cv avseende anställda vid Kriminalvården kunde lämnas ut (HFD 2019 not 43). En sammanställning av uppgifter om identiteten hos ett stort antal anställda inom Kriminalvården har däremot inte kunnat lämnas ut (HFD 6055-19 och 6453-19). Kammarrätten fann i mål nr 1520-23 att en lista med namn och tjänstetitel för de anställda läkarna på en viss röntgenklinik inte kunde lämnas ut eftersom det skulle skada landets försvar eller på annat sätt vålla fara för rikets säkerhet om uppgifterna röjdes.

Ett röjande av uppgifter på försvarssekretessens område kan utgöra brott mot rikets säkerhet enligt 19 kap. brottsbalken eller brott enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Säkerhets- eller bevakningsåtgärd

Enligt 18 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess för uppgift om säkerhets- eller bevakningsåtgärder som lämnar eller kan bidra till upplysning om en sådan åtgärd, om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs. I bestämmelsen listas vilka åtgärder som omfattas.

1. byggnader eller andra anläggningar, lokaler eller inventarier,

2. tillverkning, förvaring, utlämning eller transport av pengar eller andra värdeföremål samt transport eller förvaring av vapen, ammunition, sprängämnen, klyvbart material eller radioaktiva ämnen,
3. telekommunikation eller system för automatiserad behandling av information,
4. behörighet att få tillgång till upptagning för automatiserad behandling eller annan handling,
5. den civila luftfarten eller den civila sjöfarten,
6. transporter på land av farligt gods, eller
7. hamnskydd

Sekretess för risk- och sårbarhetsanalyser m.m.

Sekretess gäller enligt 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen för sådan uppgift som hänför sig till en myndighets verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer, planering och förberedelser inför sådana situationer eller hantering av sådana situationer, om det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs.

Bestämmelsen avser uppgifter av betydelse för den fredstida delen av krishanteringssystemet och är tillämplig på uppgifter som har insamlats eller tagits fram inom ramen för statens, kommuners och regioners analys-, planerings- eller förberedelseverksamhet. Uppgifter som uppkommer under hanteringen av sådana krissituationer och som kan skyddas med stöd av bestämmelsen är bl.a. information som uppdagas under själva krisen om brister i t.ex. stabernas uthållighet eller i tekniska system och vars röjande skulle kunna motverka förmågan att förebygga och hantera såväl den pågående krisen som framtida kriser (prop. 2008/09:152 s. 45). Bestämmelsen har företräde framför meddelarfriheten. Finns det uppgifter i risk- och sårbarhetsanalyser som kan sägas vara av betydelse för totalförsvaret bör de skyddas med stöd av försvarssekretessen om skaderekvisitet är uppfyllt (prop. 2004/05:5 s. 256). Om 18 kap. 13 § är en av flera sekretessbestämmelser som kan vara tillämpliga på en uppgift ska den strängaste sekretessbestämmelsen ligga till grund för bedömningen (jfr. prop. 2004/05:5 s. 261 och 1979/80:2 Del A s. 70).

Bestämmelsen har ett rakt skaderekvisit. Rekvisitet har formulerats med utgångspunkt från intresset av att sekretessen ska begränsas till vad som är oundvikligen nödvändigt bland annat genom en så långt som möjligt konkret beskrivning av skadan (prop. 2004/05:5 s. 272).

Uppgifterna kan finnas både hos den myndighet som har samlat in eller tagit fram dem och hos en myndighet som har fått dem överlämnade till sig. Sekretessen följer med en uppgift som har insamlats eller producerats i den angivna verksamheten när en sådan uppgift lämnas till en annan myndighet. Detta kommer till uttryck genom att bestämmelsen inte har begränsats till att gälla uppgifter hos en viss myndighet eller uppgifter i en viss verksamhet (Hollunger Wågnert, *Offentlighets- och sekretesslagen [2009:400] 18 kap. 13 §*, Karnov [JUNO] besökt 2023-10-31). Sekretessen gäller i stället för uppgift som hänför sig till en myndighets verksamhet. Om en uppgift som omfattas av sekretessbestämmelsen lämnas till en annan myndighet ska således även den mottagande myndigheten tillämpa sekretessbestämmelsen på uppgiften (prop. 2004/05:5 s. 262 f.).

Om uppgifter som omfattas av sekretess behöver lämnas ut till sammanslutningar och berörda näringsidkare, kan det ske med ett sekretessförbehåll. Om förbehåll inte är möjligt och ett utlämnande är nödvändigt för att myndigheten ska kunna utföra

analys-, förberedelse- eller planeringsarbete kan utlämnande ske med stöd av 10 kap. 2 §. Den bestämmelsen avser nödvändigt utlämnande och innebär att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en enskild eller till en annan myndighet, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet.

MSB har tagit fram en handledning för sekretessprövning för risk och sårbarhetsredovisningar. I handledningen beskrivs uppgifter som kan vara skyddsvärda, till exempel information om stabers uthållighet, information om gränssättande tekniska faktorer (såsom brist på kapacitet och redundans i kritiska system), detaljerade beskrivningar av beroendeförhållanden, exempelvis till specifika leverantörer eller detaljerade beskrivningar av hur myndigheten och dess personal ska agera i en situation av kris eller svår påfrestning.

Sekretess hos kommuner och regioner i verksamhet som avser beredskap

Enligt 38 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess hos kommuner och regioner i verksamhet som avser beredskap för extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap enligt lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap eller planering enligt förfogandelagen (1978:262). Sekretess gäller då 1) för uppgift om en enskilds affärs- eller driftsförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs, och 2) för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än som avses i 1) för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för verksamheten. Bestämmelsen har rakt skaderekvisit, dvs. det råder en presumtion för offentlighet. Sekretessen gäller i högst tjugo år.

Sekretessförbehåll och säkerhetsskyddsavtal

Som tidigare nämnts finns det en möjlighet för myndigheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter med ett sekretessförbehåll i 10 kap. 14 § offentlighets- och sekretesslagen. Om en myndighet finner att sådan risk för skada, men eller annan olägenhet som enligt en bestämmelse om sekretess hindrar att en uppgift lämnas till en enskild kan undanröjas genom ett förbehåll som inskränker den enskildes rätt att lämna uppgiften vidare eller utnyttja den, ska myndigheten göra ett sådant förbehåll när uppgiften lämnas ut. En tystnadsplikt som uppkommer genom ett sådant förbehåll inskränker meddelanderätten. En överträdelse av tystnadsplikten är straffbelagd enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Närliggande till sekretessförbehåll är ett så kallat säkerhetsskyddsavtal. Det innebär exempelvis att en verksamhetsutövare som avser att genomföra en upphandling, ingå ett avtal eller inleda ett samarbete med en annan aktör ska i de fall som framgår av 4 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen (2018:585), ingå ett säkerhetsskyddsavtal. Säkerhetsskyddsavtalet syftar till att säkerställa säkerhetsskyddet när en aktör därigenom kan få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet. Säkerhetskänslig verksamhet är sådan verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd. Ingående, förlängning eller upphörande av ett sådant avtal ska anmälas till Säkerhetspolisen.

Sekretessmarkering

I 5 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen finns en bestämmelse om sekretessmarkering. Om det kan antas att en uppgift i en allmän handling inte får lämnas ut på grund av en bestämmelse om sekretess, får myndigheten markera detta genom att en

särskild anteckning (sekretessmarkering) görs på handlingen fysiskt eller elektroniskt. Anteckningen ska ange den tillämpliga sekretessbestämmelsen, datum när anteckningen gjordes och den myndighet som har gjort anteckningen. En begäran om utlämnande till en enskild av en uppgift i en allmän handling som är av synnerlig betydelse för rikets säkerhet enligt förordning (en kvalificerad sekretessmarkering) ska genast hänvisas till behörig myndighet för prövning. Av anteckningen ska det framgå vilken myndighet som ska pröva frågan om utlämnande.

Det är ingen skyldighet för en myndighet att göra en sekretessmarkering. En sådan markering är inte heller bindande när det innebär att avgöra sekretessfrågan, utan enbart en påminnelse om behovet av en noggrann sekretessprövning när utlämnande ska prövas (prop. 2017/18:145 s. 77). En handling med en sekretessmarkering kan alltså vara offentlig, medan en handling utan en sådan markering kan vara hemlig.

3 Överväganden och förslag

3.1 Förbudet att röja uppgifter

Förslag: I verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap gäller förbud mot att röja uppgifter om det kan antas att syftet med verksamheten motverkas.
Ny paragraf: 54 kap. 10 a § kyrkoordningen.

Skälen för förslaget

Behovet av ett nytt förbud att röja uppgifter

Genomgången i avsnitt 2.1.4 visar att gällande reglering i kyrkoordningen ger ett visst skydd för känsliga uppgifter i arbetet med beredskapsförberedelser inom Svenska kyrkan. Det finns dock ingen bestämmelse som specifikt avser beredskap. Det finns inte heller någon motsvarighet i kyrkoordningen till försvarssekretessen eller till sekretessbestämmelserna som avser förberedelser för kris eller för risk- och sårbarhetsanalyser.

De handlingar i beredskapsarbete som Svenska kyrkan skapar, samlar in eller tar emot från andra aktörer kan se ut på flera olika sätt. Det kan vara fråga om beredskapsplaner som innehåller vad som behövs för att verksamheten i en församling, pastorat eller stift ska kunna fungera också i en kris. Sådana planer kan bland annat innehålla beskrivningar av rutiner, arbetssätt, krisorganisation, krigsplacering, riskinventering och utbildningsplaner för den krishanterande förmågan. Som en del av beredskapsförberedelserna kan det behövas redogöra för vilken kapacitet församlingen, pastoratet eller stiftet har för att hantera kris eller höjd beredskap eller hur pastorat och församlingar kan stödja varandra om de skulle drabbas hårt vid en allvarlig eller extraordinär händelse. Det kan vidare finnas listor över nyckelpersoner och dessa personers kompetens och ansvarsområden vid en eventuell krissituation. Sådana handlingar som utarbetas i kyrkans beredskapsförberedelser kan komma att innehålla uppgifter som är känsliga ur säkerhetssynpunkt för Svenska kyrkan.

Förutom förberedande åtgärder, kan även uppgifter som uppdragas under en kris också motverka syftet med den verksamhet som då behöver bedrivas om de röjs. Exempelvis skulle ett röjande av uppgifter om brister i krisstabers eller krigsorganisationers uthållighet eller i tekniska system (såsom brist på kapacitet och redundans i kritiska system), detaljerade beskrivningar av beroendeförhållanden, av

hur den aktuella organisatoriska delen i Svenska kyrkan och dess personal ska agera i en situation av kris eller höjd beredskap kunna motverka förmågan att förebygga och hantera såväl den pågående krisen som framtida kriser (jfr prop. 2008/09:152 s. 45 och MSB:s handbok för sekretessprövning för risk och sårbarhetsredovisningar).

För att säkerställa en enhetlig reglering för alla de uppgifter som kan vara skyddsvärda inom den kyrkliga beredskapen finns det ett behov av ett särskilt förbud. Ett sådant förbud är särskilt viktigt mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget. För att uppgifter om Svenska kyrkans beredskap inte ska kunna utnyttjas av antagonister, är det i viss utsträckning nödvändigt att kunna begränsa insynen. Mot denna bakgrund föreslås att kyrkoordningen kompletteras med en bestämmelse om förbud att röja uppgifter hänförliga till beredskapen i Svenska kyrkan och den verksamhet som kommer att bedrivas under kris eller höjd beredskap.

Utformningen av ett förbud att röja uppgift

I förarbetena till kyrkoordningen har det ansetts viktigt att allmänheten även efter relationsändringen skulle ha tillgång till handlingar i samma utsträckning som tidigare. Det talar för en reglering i kyrkoordningen som liknar vad som gäller för det allmänna.

En bestämmelse liknande den om försvarssekretess kan övervägas, eftersom den skyddar uppgifter om totalförsvaret. Samtidigt kan det vara svårt med en liknande skadebedömning i kyrkoordningen, eftersom den utgår från skyddet för landets försvar och rikets säkerhet. Det är problematiskt eftersom den kyrkliga beredskapen avser både fredstida kris och höjd beredskap, ytterst krig. Det är också ett skäl till att sekretessbestämmelserna om myndigheternas krisberedskap och risk- och sårbarhetsanalyser inte heller passar för Svenska kyrkans verksamhet. Beredskapsansvaret hos myndigheterna skiljer sig dessutom åt från den kyrkliga beredskapen, bland annat genom att det lagstadgade ansvaret är olika utformat. Det finns alltså ingen bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen att direkt ta avstamp i för utformningen av en ny bestämmelse i kyrkoordningen.

En ny bestämmelse i kyrkoordningen föreslås i stället utformas utifrån Svenska kyrkans beredskapsansvar, som gäller både kris och höjd beredskap. Dessutom bör en sådan bestämmelse ge ett enhetligt och heltäckande skydd både för uppgifter som hänför sig till beredskapsförberedelser och hanteringen av sådan verksamhet som bedrivs under kris och höjd beredskap. I kyrkoordningen används i vissa rubriker begreppet ”den kyrkliga beredskapen” i frågan om att vidta nödvändiga beredskapsförberedelser för kris och höjd beredskap. I 2 kap. 12 § kyrkoordningen används begreppet Svenska kyrkans beredskap, när det gäller kyrkostyrelsens ansvar att leda och samordna den kyrkliga beredskapen. Den bestämmelsen motsvaras till viss del av den tidigare beredskapsförordningen (CsSkr 1999:3 2-382). Det förefaller lämpligt att använda detta begrepp även för denna bestämmelse för att beskriva att den ska ge ett heltäckande skydd för all verksamhet inom Svenska kyrkans beredskap.

För att inte inskränka offentligheten mer än nödvändigt föreslås att bestämmelsen utformas med ett så kallat rakt skaderekvisit. Detta innebär att en skadeprövning ska göras i det enskilda fallet, men att det finns en presumtion om offentlighet. Förbudet föreslås gälla om det kan antas att syftet med verksamheten motverkas om uppgiften röjs. Det måste alltså finnas en konkret risk för att ett röjande av uppgiften kan motverka syftet med beredskapsförberedelser eller verksamheten under kris och höjd beredskap. Det kan noteras att bestämmelsen om försvarssekretess och om skyddsåtgärder också har ett rakt skaderekvisit. Förbudet gäller också så länge syftet med den verksamhet som avser beredskap kvarstår.

Den föreslagna utformningen av bestämmelsen avser inte hindra att uppgifter delas, exempelvis mellan församling och stift, om det är ett led i beredskapsarbetet. Uppgifterna kan finnas både hos den organisatoriska del inom Svenska kyrkan som har samlat in eller tagit fram dem, eller som har fått dem överlämnade till sig. I likhet med bestämmelsen i 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen bör förbudet att röja en uppgift följa med uppgiften när den lämnas ut till en annan organisatorisk del av Svenska kyrkan. I den aktuella bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen kommer detta till uttryck genom att den inte har begränsats till att gälla uppgifter hos en viss myndighet eller uppgifter i en viss verksamhet. Sekretessen gäller i stället för uppgift som hänför sig till en myndighets verksamhet. Om en uppgift som omfattas av sekretessbestämmelsen lämnas till en annan myndighet ska således även den mottagande myndigheten tillämpa sekretessbestämmelsen på uppgiften (se avsnitt 2.1.5 ovan). Motsvarande reglering föreslås gälla även för den nya bestämmelsen i kyrkoordningen. Det finns inget hinder mot att göra en markering på en handling med information om att det anses vara en uppgift som omfattas av ett förbud att röja uppgift, i likhet med en s.k. sekretessmarkering. Det kan antas underlätta hanteringen hos den organisatoriska del som tar emot en sådan handling, även om de måste göra en prövning i det enskilda fallet. I den pågående översynen av handlingsoffentlighet som pågår kan frågan övervägas om en reglering motsvarande den som finns om sekretessmarkeringar i offentlighets- och sekretesslagen.

Förenlighet med lagen om svenska kyrkan

Rätten till insyn i Svenska kyrkans handlingar får bara begränsas om det är särskilt motiverat med hänsyn till 1) skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden, 2) Svenska kyrkans ekonomiska intresse eller 3) något synnerligen väsentligt intresse enligt 11 § lagen om Svenska kyrkan. Ett förbud att röja uppgifter om Svenska kyrkans beredskap motiveras främst av att det är ett synnerligt väsentligt intresse. I vissa fall kan det också vara motiverat för att kunna skydda en enskilds personliga förhållanden, exempelvis om det skulle kunna skada den enskilde om uppgifter röjs om personens roll eller kompetens kopplat till beredskapsarbetet. Det har tidigare uttalats att begränsningar i den inomkyrkliga offentlighetsprincipen bör komma i fråga när det gäller säkerhetsfrågor (prop. 1997/98:116 s. 65). Det är fallet här. Intressena för en begränsning av offentlighetsprincipen, väger tyngre än intresset av offentlighet inom beredskapsområdet.

Den nya bestämmelsens placering

Eftersom det redan finns en bestämmelse i 54 kap. 10 § kyrkoordningen om förbud att röja uppgifter om säkerhetsanordningar passar det bra att den nya föreslagna bestämmelsen placeras i direkt anslutning därtill som en ny 10 a §. Det medför också att undantaget i 54 kap. 15 § från förbud att röja uppgifter kommer att gälla även denna nya bestämmelse, eftersom undantaget omfattar bestämmelserna i 54 kap. 5–11 a §§. Förbudet i den nya bestämmelsen kommer då inte hindra att uppgiften lämnas till exempelvis kyrkans organisation för revision, tillsyn och överprövning eller till en myndighet, om uppgiftsskyldigheten följer av en lag eller har beslutats med stöd av en lag. Vidare innebär placeringen att protokollsanteckningen i avtal 23 om tystnadsplikten som uttryckligen gäller bland annat 54 kap. 5–11 § kyrkoordningen, även kommer att omfatta den nya föreslagna bestämmelsen i 54 kap. 10 a §.

4 Ikraftträdande

Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

5 Konsekvenser

Konsekvenser för barn

Förslaget bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

Övriga konsekvenser

Förbudet att röja uppgifter innebär en inskränkning av handlingsoffentligheten som motiveras av det motstående intresset av att skydda uppgifter om den kyrkliga beredskapen.

6 Kommentar till bestämmelserna

6.1 Förslaget till ändringar i kyrkoordningen

54 kap.

10 a §

Paragrafen är ny och har behandlats i avsnitt 3.1.

Bestämmelsen innebär att det i verksamhet som avser Svenska kyrkans beredskap gäller förbud mot att röja uppgifter om det kan antas att syftet med verksamheten motverkas. Med verksamheten avses i detta avseende Svenska kyrkans beredskap, både de beredskapsförberedelser som behövs för verksamheten under kris och höjd beredskap och hanteringen av sådan verksamhet i kris eller höjd beredskap.

Förbudet har ett rakt skaderekvisit vilket innebär att det föreligger en presumtion för att uppgiften ska lämnas ut. En bedömning krävs i det enskilda fallet. Det innebär även att förbudet inte har någon viss begränsning i tid, utan det gäller så länge syftet med verksamheten motverkas om uppgiften röjs. Om en sådan bedömning skulle ge vid handen att ett utlämnande av en uppgift skulle skada eller motverka den verksamhet som behöver vidtas inom Svenska kyrkans beredskap får uppgiften inte lämnas ut.